

NR.12 1967

TĀ HEKE

Kes ehib nääripuu?

MAIMU LINNAMÄGI

PIPARKOOGIPIIGA SAI MANDLISILMAD,
MANDLISILMAD JA SUHKRUSUU.
AGA ÕUES OLID MÖNUSAD TALVEILMAD
JA TOAS ALLES EHTIMATA NÄÄRIPUU.

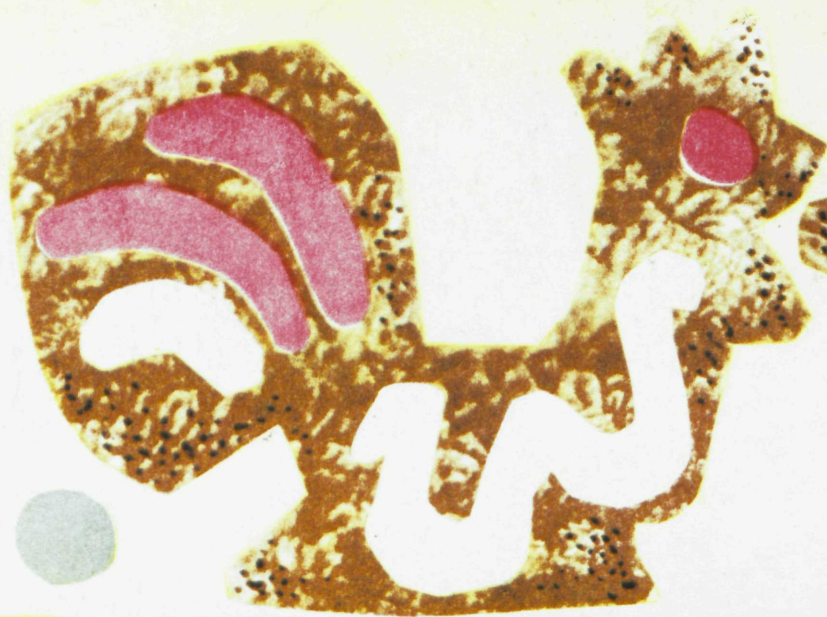
AKNAL SIIS VAHTIS
SEE PIPARKOOGIPIIGA
JA ÕUE KA TAHTIS
SEE PIPARKOOGIPIIGA.

NING VIIMAKS HÜUDIS TA SUHKRUST SUU:
«LAPSED, UU! KES Ehib NÄÄRIPUU!»
TULID JUTIGA JÜTSID,
PEAS TUTIGA MÜTSID,
KEKSIS KOHALE KÄBEDAID KÄPIKUID,
VEHKIS VAHVASTI VÄLEDAID VILDIKUID.
JA PIPARKOOGIPIIGA MURE MURTI NII

PRÖKSTI

POOLEKS,

SEST NÄÄRIKUUSE EHTIMINE JÄI TUTTMÜTSIDES JÜTSIDE HOOLEKS.

Kingi norijad

ELLEN NIIT

KIPS, KAPS,
KITSELAPS
HÜPPAB ÕUES RINGI,
TAHAB KINGIKS KINGI.

VINTS, VANTS,
KIRJU KRANTS
TAHAB LABAKINNAST,
KIRJUT SABAKINNAST.

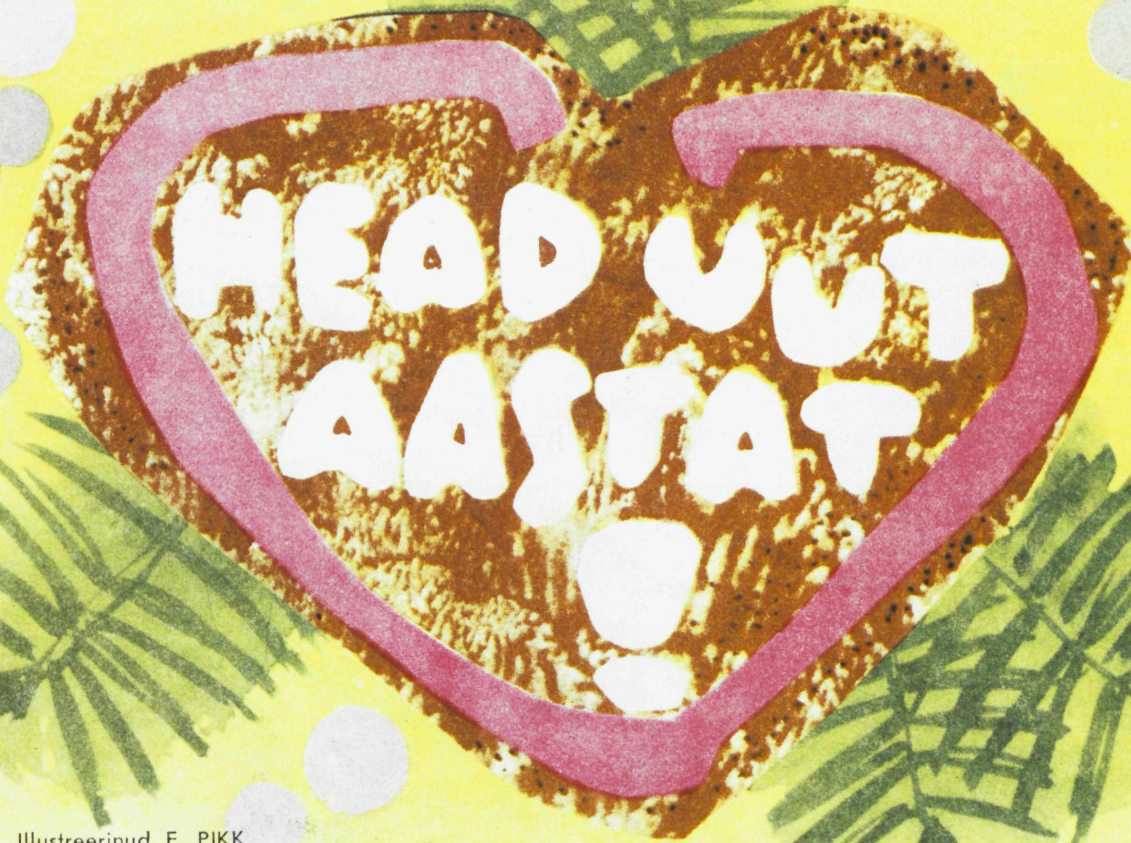
KILL, KALL,
LAMBATALL
ANUB, PALUB JÜTSI,
TAHAB TUTIMÜTSI.

RISS, RASS,
VÄIKE KASS
PAINAB, PAINAB EMA,
TUHVLEID TAHAB TEMA.

KRIPS, KRAPS,
KOOLILAPS
JUBA ON NII JULGE,
TAHAB TINDISULGE.

PANEB PIKKA KIRJA
KÕIK NEED SOOVID KIRJA.
NÄÄRITAAT, NÄÄRITAAT,
TOO NEED ASJAD,
KUI SA SAAD!

HELJO MÄND UNI ON KADUNUD, LAPS OTSIB UND, TERVE TUND POLE TAL UND. UNEL LÄKS

Illustreerinud E. PIKK

Nääridemaa

ERIKA ESOP

ÜKS IMELIK MÖTE MUL TÄRKAS PÄHE —
KUI ÕIGE NÄÄRIDEMAALE LÄHEN!

KUST SAAKSIN RAKETI! SIIS NAGU NOOL
MA OLEKSIN KOHE TAATIDE POOL.

SEAL PAGARIPOED MA LÄBI KÄIN
JA PIPARKOOKIDEST ISU SÕON TÄIS.

KUID EGA MA SEAL AINULT MAIUST EI SÕÖ,
MA AITAKSIN TAATIDEL TEHA KA TÖÖD.

ON VAJA, VÕIN AUTOSID LAKKIDA,
ON VAJA, VÕIN KRAANASID PAKKIDA.

JÄ ENDALE VALIKSIN ILUSA KINGI,
SEST KEEGI MU KINGI EEST SALMI EI TINGI.

OI, ILMATU TORE ON NÄÄRIDEMAAL!
KES ÜTLEKS VAID,
KUIDAS MA SINNA KÜLL SAAN!

Ninanips nohunaasklitele

SILVIA TRUU

Näärivana naelutas näärikingivabrikus nukukappidele nagisid, noor näärisokk nummerdas nukumaju.

Nohunaasklid nurisema:

«Nikerdaksid nad näärikinke nohunaasklitele! Näiteks ninasid nohusse nakatamiseks, nosuninasid, nõbininasid. Nemad, naljakad, nokitsevad nipet-näpet nukukudele. Nii nohunaasklid näärideta. näärikinkideta. Nüüd nuhtleme näärivana, nüüd näärid nurjugu!» Nähtamatud nohunaasklid nokitsesid nõelttega näärivana ninas, nakatasid nohusse näärisokugi. Näärikingivabrikus nohupühad. Näärivana nukrutses: näärideni nädal, nukumööbel nikerdamata, ninasarvikud ninata, neegernukud nõõpideta — nüüd nääripidu nurjub.

Noor näärisokk nohises:

«Näärिताat, nikerdame näärikinke nohuste ninadega.» «Närikinke!» noomis näärivana näärisokku. «Niiviisi nakatame nohusse nääripeolisedki. Nõnda nurjuvad näärid niikuinii.»

Näärisokk norutas nõutult.

Nende nukraid nägusid nägid neli noorikut — Nurr, Norr, Nirr, Närr.

«Nopime neljakesi näärivanale nohurohtu!» näugus nupukas Närr. «Nõus!»

«Näu! Näu! Nopime!» noogutas Nurr.

«Nuhtleme nohunaaskleid ninanipsuga!» naeris Nirr. «Näuhti nõus!» näugatas Norr.

Norr, Nurr, Nirr, Närr noppisid neljakesi nohurohtu. Nohurohtu nuusufas näärivana, nuusufas näärisokk. Nohurohi näris nohunaasklite nõelad nõuriks. Nohunaasklid nõuride nõelttega nõrgad nõnnipunnid. Näärivana näärisokuga nuuskasid nõrgad nohunaasklid ninast.

Niikaua nikerdasid Närr, Nurr, Nirr, Norr neljakesi näärikingivabrikus nukumööblit. Nurr naelutas nukukappidele nagisid, Norr nummerdas nukumaju, Nirr nokitses ninasarvikuile ninasid, Närr nuumas nääri-nofsusid.

«Nüüd näen nääripidu!» naeris noor näärisokk. «Näen neh!»

MEELEST LAPSE ASE, LUMEHELBEL TA LIUGU LASEB, LIUGU LASEB TA TERVE TUND.

TELJEMÄÄRIJAD

MUINASJUTUDE
VÕISTLUSEL
AUHINNATUD
ERGUTUSPREMIAGA

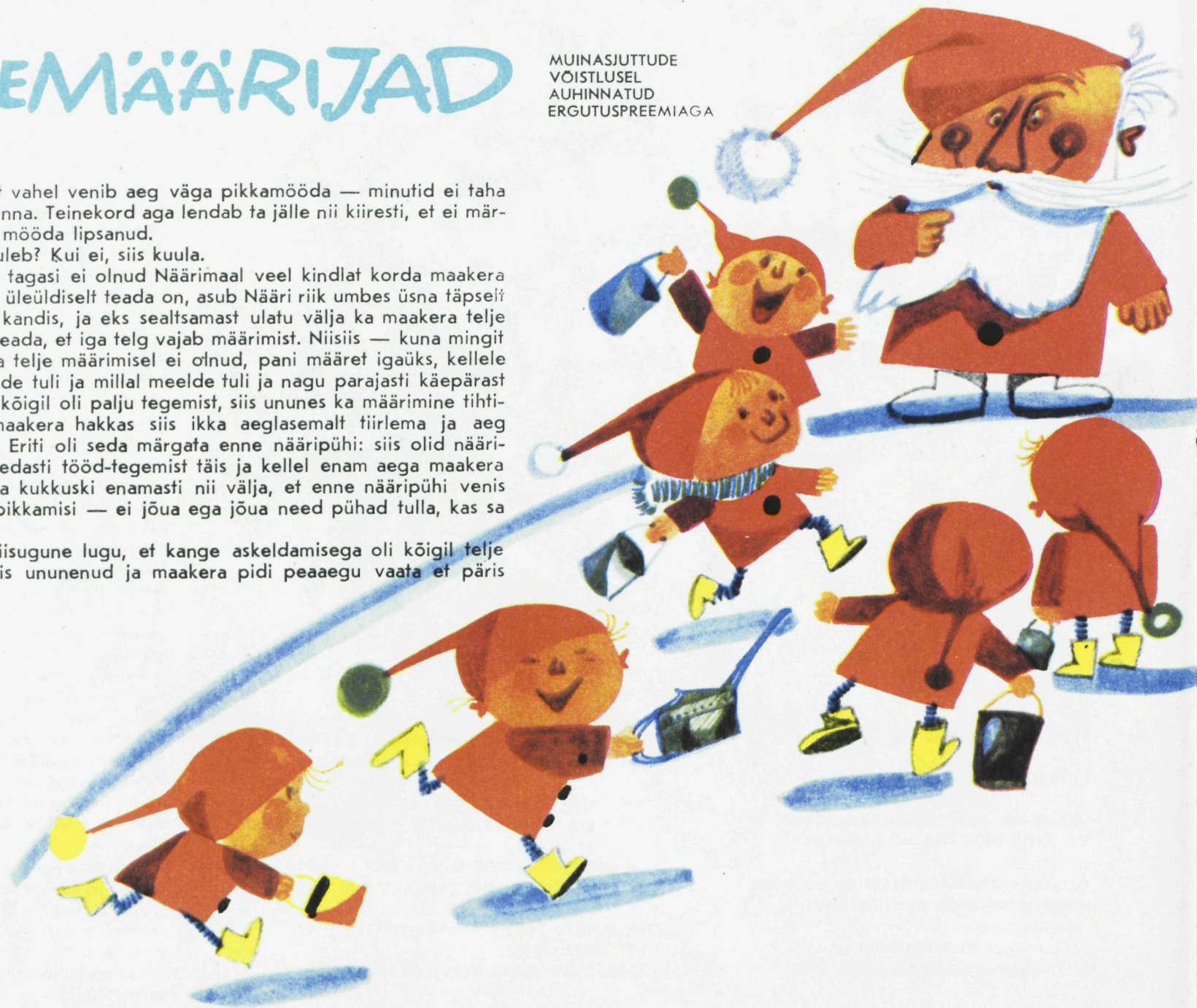
VENDA SÖELSEPP

Oled sa märganud, et vahel venib aeg väga pikkamööda — minutid ei taha kohe kuidagi edasi minna. Teinekord aga lendab ta jälle nii kiiresti, et ei märkagi, kuidas päev on mööda lipsanud.

Tead sa, millest see tuleb? Kui ei, siis kuula.

Väga-väga kaua aega tagasi ei olnud Näärimaal veel kindlat korda maakera telje määrimisel. Nagu üleüldiselt teada on, asub Nääri riik umbes üsna täpselt seal kuskil põhjanaba kandis, ja üks sealtsamast ulatu välja ka maakera telje ots. Niisama hästi on teada, et iga telg vajab määrimist. Niisiis — kuna mingit kindlat korda maakera telje määrimisel ei olnud, pani mäaret igaüks, kellele see just parajasti meelde tuli ja millal meelde tuli ja nagu parajasti käepärast oli. Aga kui juhtus, et kõigil oli palju tegemist, siis ununes ka määrimine tihti-peale hoopis ära ja maakera hakkas siis ikka aeglasemalt tiirlema ja aeg pikkamööda voolama. Eriti oli seda märgata enne nääripühi: siis olid nääripoistel käed-jalad kibedasti tööd-tegemist täis ja kellel enam aega maakera telje peale mõelda! Ja kukkuski enamasti nii välja, et enne nääripühi venis lastel aeg kohe kole pikkamisi — ei jõua ega jõua need pühad tulla, kas sa tee mis tahad!

Ükskord juhtus aga niisugune lugu, et kange askeldamisega oli kõigil telje määrimine hoopistükkis ununenud ja maakera pidi peaaegu vaata et päris

Illustreerinud E. VALTER

HÜPPAB LAPSUKE SÄNGIST HOPP, SAAPAD JALGA JA SELGA JOPP, KÄPIKUD KÄTTE

seisma jääma. Natuke-natuke liikus veel. Inimesed vaatasid imestunult: ei jõua ega jõua aeg edasi! Ratsanik ratsutab ja ratsutab, aga koju ei jõua. Pagar küpsetab leiba, aga see ei saa ega saa küpseks. Üks ulakas pois tahtis naabri akna kiviga sisse visata, viskaski kivi käest, aga, näe, kivi lendab ja lendab, aknasse aga ei jõua (mis tuli poisile esialgu muidugi kasuks).

Ka näärivana ise märkas lõpuks, et näärid ei jõua ega jõua kätte. Ta taipas kohe, milles on viga, ja andis käsu:

«Kõik nääripoisid kokku!»

Löödi suuri näärrikelli ja poisid kogunesid kokku. Näärivana lausus:

«Nääri riigi kodanikud! Nõnda meie elu enam edasi minna ei saa, peame telje määrimisel korra majja looma. Täna sellest päevast määran ametisse teljemäärijate meeskonna.»

Ei tea nüüd, kas meeskond ei saanud algul aru oma ülesandest või olid nad kõik nii suures vaimustuses uuest tööst, aga nääripoisid asusid kõik korraga ja suure innuga ametisse: igaüks pani hea kuhjaga labidatäie määret. Ja maakera hakkas äkki nii kiiresti pöörlema ning aeg nõnda kiiresti lendama, et tekkis pöörane segadus. Ratsanik ratsutas kodust mööda, sest ei saanud enam hobust pidama, pagari leivad kuivasid kuivikuiks, sest ta ei jõudnud neid õigel ajal ahjust välja võtta. Ja ulaka poisi kivi lendas aknasse ja sealt edasi peeglisegi, ning poisil läks kehvasti.

Ühesõnaga — pahandusi kui palju.

Ka näärivana sai pahaseks.

«No mis see nüüd olgu,» porises ta, «kas te ei taipa, et igaüks peab telge määrima omal ajal, aga mitte kõik ühekorraga?»

Noh, aga poisid on ikka poisid, üks veidi virgem, teine jälle laisem, ja eks nad sedaviisi siis määrinud — üks paremini, teine jälle veidi halvemini. Et nääriöö! peab kõik aga iseäranis libedasti minema, siis määras Näärivana seks puhuks teljemäärijaks alati kõige virgema nääripoisi.

Aga aeg läks edasi, laiskvorstide sugu hakkas pikkamööda välja surema, ja ühel nääriöhtul juhtuski niisugune lugu, et kui Näärivana oli meeskonna enda juurde kutsunud ja kamandas: «Viimemehed — kolm sammu ette, marss!», seisis rivi sekundiosa paigal, astus siis aga täies koosseisus, trah!, trah!, kolm sammu ette.

«Tohoo!» ei jõudnud Näärivana ära imestada. «Või kõigil viied!»

Vaat nüüd alles oli Näärivanal peamurdmist: kelle sa paned nääriöö! telge määrima? Kõik on ju ühesugused viimemehed!

Murdis Näärivana pead mis ta murdis, aga lõpuks nuputas ikka välja hüva nõu.

«Tublid poisid!» ütles ta. «Telge saab täna öösel määrida see, kes mõtleb välja ja soovitab hea ja uue määre, niisuguse, mis paneb maakera kohe kauaks ajaks ühtlaselt ja libedasti pöörlema ja viib aega hästi edasi — mitte liiga aeglaselt, aga ka mitte liiga kiiresti. Mõtelge, ja tunni aja pärast astuge ette!»

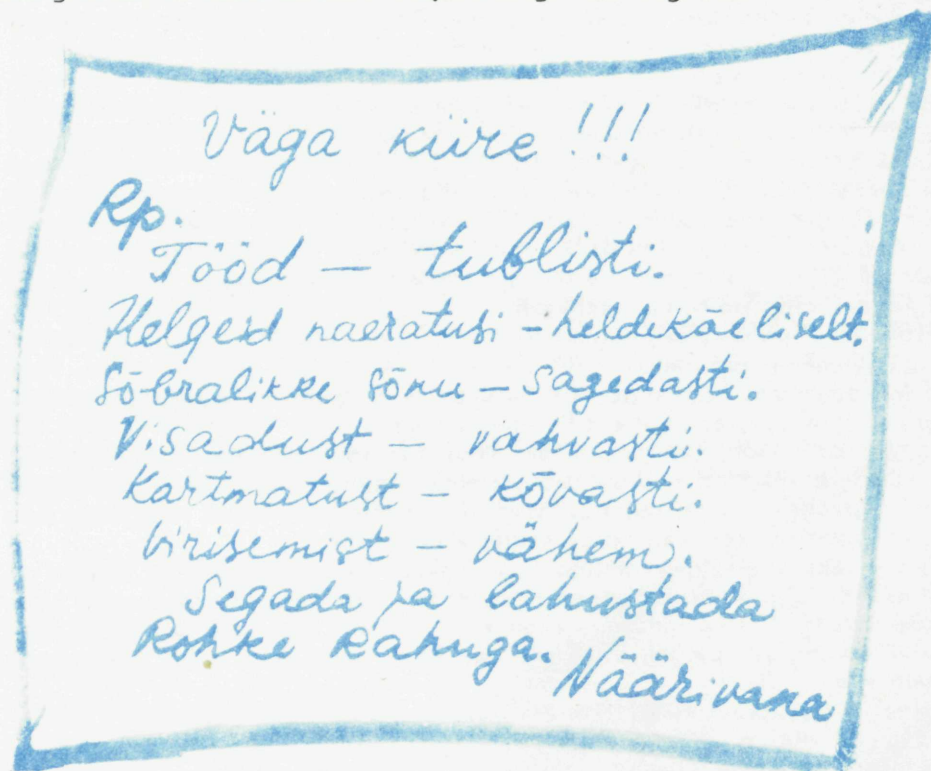
Hakkasid nüüd nääripoisid omakorda pead murdma ja nuputama. Ja tunni aja pärast teatas igaüks, milline teljemääre on tema arvates see kõige pasli-

JÄRVA MÜTS PÄHE, UND TA ÕUE PEALT OTSIMA LÄHEB. ÕUES ON LÖBUS, SEAL

kum. Tõepoolest — kõik need olid head määrded, nii et Näärivana ei osanud ühte teisest paremaks pidada. Ja sellepärast lausus ta pärast mõningat arupidamist:

«Teate, mis? Teeme nii viisi: segame õige kõik need teie määrded kokku — ju sellest siis ikka üks hea võie saab...»

Ning varsti lippaski kõige noorem nääripoiss tulistvalu apteeki. Kui näärilapteeker, kes seniajani oli peaasjalikult ainult piparkoogitaignaid ja kompekisegusid seganud, retsepti lahti lõi, jäi tal suu imestusest ammuli. Sest midagi sellist ei olnud ta oma eluajal kunagi enne lugenud:

Nüüd sa siis tead, millise võidega ja kuidas näärilpoole meie maakera telge määrifakse. Aga kui sulle vahetevahel tundub, et aeg hakkab igavalt venima, siis sa juba tead, et midagi sellest retseptist on jäänud segusse panemata: kas sõbralik sõna või visadus või naeratus, või on jälle virisemist liiga palju lisatud ja määre pole täisväärtuslik. Nojah, aga sina ju võid siis ka olukorda omalt poolt veidi parandada, sest sa tead nüüd, mis on puudu või mida üleliia.

«Tsiuk-tsiuk, kust süüa saaks?»
— Lohusalu Algkooli õpilaste kleepimistöo.

KES SAAVAD PREEMIA?

Nupufamisülesannete eduka lahendamise eest saavad preemiaks raamatu järgmised poisid ja tüdrukud: ANDRES SIBUL Navi Algkoolist, TIIT TAMMISTE Tallinna 46. Keskkoolist, ANDRES TAUKAR Kohtla-Järve 5. Keskkoolist, SIIRI SOBAK Tõrva 8-kl. Koolist, KOIDULA RAISS Pärnu 5. 8-kl. Koolist, Laaneküla Algkooli oktoobrilapsed.

SAJAB LUND. LAPS SÕIDAB KELGUGA TERVE TUND. POTSAKA LUMEMEMME

TEEME LAHTI POSTIPAUNA!

Näärivana ootel

TERVE PÄEVA OOTAN JUBA,
MILLAL HÄMARDUKS KÜLL TUBA.
TAHAN KÕONLAID SÜÜDATA, —
MILLEKS EMA TÕÜDATA.

NÜÜD SIIS KÄES ON ÖHTUTUND,
AGA MINUL POLE UND.
OODATES NII TEISTE SEAS,
PROOVIN, KAS KÕIK SALMID PEAS.

LII PÖLLUSTE,
Kingissepa 8-kl. Kooli III klassi
õpilane

Head uut aastat!

ON KÄTTE JÕUDNUD AASTA UUS,
NÜÜD RÕOMSAID LAULE KOSTAB SUUST.
MEIL AMMU TOAS ON NÄÄRIKUUSK,
TA ILUSAM ON IGAST PUUST.

TIIA TAMM,
Kohtla-Järve 8. 8-kl. Kooli
IV klassi õpilane

Näärivana sussid

Tulid näärid. Hakkasin juba
varakult näärifaati ootama.
Vana-aastaõhtul ta tuligi.
Istus ja hakkas pakke jaga-
ma. Äkki nägin, et nääri-
vanal on minu suure venna
Raivo sussid jalas. Läksin
ema juurde ja rääkisin, mi-
da nägin. Ema ütles, et
näärivana tuli kaugelt ja
ta vildid olid väga märjad,
sellepärast ongi tal Raivo
sussid jalas. Sain asjast aru
ja jooksin koridori vaata-
ma, millised need nääri-
vana vildid siis on. Vaata-
sin, kuid vilte ei leidnud.
Nägin ainult isa, ema, vana-
ema ja oma saapaid. Jook-
sin uuesti ema juurde ja
rääkisin talle nähtut. NÜÜD
käskis ema mul vait olla.
Ütles, kui näärivana kuu-
leb, et me juttu ajame, võib
ta viitsa võtta. Siis hõikas
näärivana mind ja ma sain
paki.
Sussijutt jäigi pooleli.

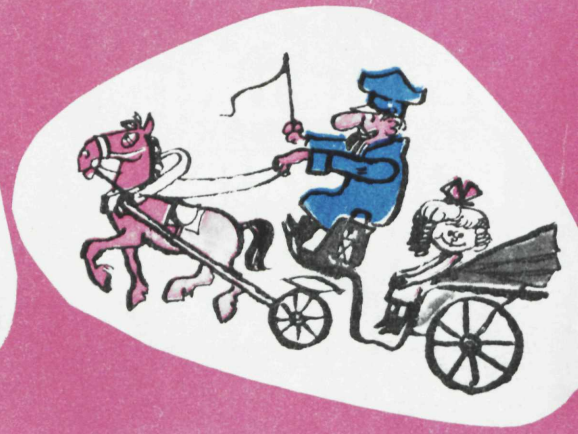
MAIRE KASELEHT,
Elva Keskkooli õpilane

TEEB LUMEST, LUMEMEMM LEIAB ÜLES TA UNE. LAPS KOOS UNEGA TUPPA NÜÜD VUDIB, VOODI LÄHEB JA SILMAPILK TUDIB.

KUI VANAEMA OLI LAPS

... ARMASTAS TA MÄNGIDA, TANTSIDA JA LAULDA NAGU SINAGI. SEE ON AGA PÄRIS KINDEL, ET KOLMEL PILDIL KUUEST ON KUNSTNIK UNUSTANUD — VANAEMA OLI LAPS AASTAT KUUSKÜMMEND TAGASI!
MIDA VANAEMA PÄRIS KINDELASTI EI SAANUD TEHA!

PIRET,
VÄIKEVEND JA
NÄÄRIPUU

KALJU KANGUR

Lugu oli nii, et nääripuuga oli sel aastal asi kahtlane. Juba teist päeva lõõtsus tänavatel lumetorm. Piret ja väikevend ei saanud ninagi toast välja pista. Peale selle oli nii tugev pakane, et Piret võis juba mitu päeva koolist puududa. Täna oli isa küll öelnud:

«Lähen vaatan, kas saan kuuse... Kahtlane küll!»

Ja siis ta oli läinud. Aga see oli nii ammu. Piret ronis aknalauale, surus nina vastu klaasi ja vahtis välja. Midagi polnud näha. Ainult tohutud lumekoonlad keerlesid majade keskel. Isa ega näärikuuske polnud kuskil. Piretil hakkas juba oodates igav. Ja mure oli ka. Võib-olla ei saagi kuuske...

Ta vaatas väikevenda, kes oli sidunud endale nööri suure varba külge, ja kujutledes, et ta on mänguauto, püüdis ennast nöörist taga vedada. Aga ikka see ebaõnnestus. Kas tuli nöör lahti või kukkus pois isest. Siis ta seisis seal nõutult, käed laiali. Väikevennal oli seljas roheline sametülikond. Kui ta seal niimoodi seisis, meenutas ta midagi... Aha!

«Priidu!» hõikas Piret ja hüppas aknalaualt maha. «Teeme nii, et sina oled näärikuusk ja mina hakkam sind ehtimal!» Väikevend vangutas ainult pead ja nosis nööri kallal. «Aga ma ehin sind nii kenaks!» meelitas Piret ja tõi väikese pingi.

Väikevend jäi korraka mõttesse.

«Kas sa komme ka puu otsa riputad!» küsis ta siis.

«Muidugi! Piparkooke ka!»

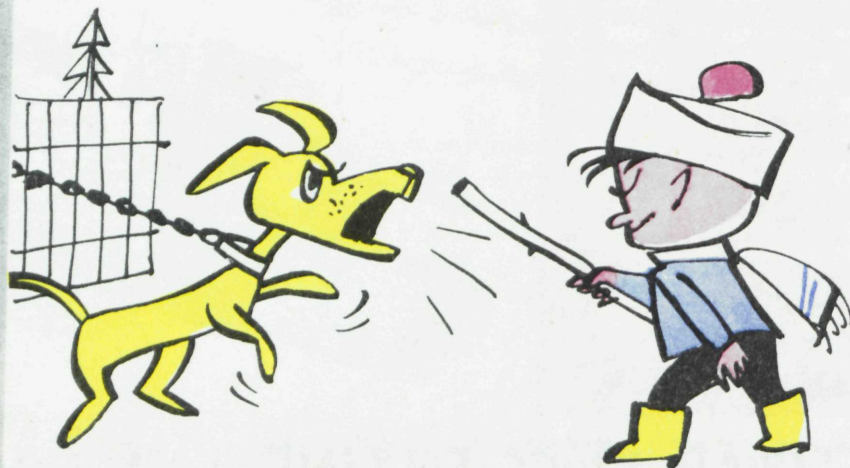
Krapsti oli väikevend pingil püsti, ajades harali sõrmedega käed laiali.

See oli nii kaunis nääripuu! Piret muudkui tassis ehteid ja riputas neid väikevenna külge. Seal olid pikad-pikad läikpaberist lõigatud rõngastest ketid. Nad olid neid kleepinud mitu nädalat kokku, kuni muutusid ka ise üleni liimiseks ja hakkasid kõikjale kleepuma.

Väikevennal olid nii toredad laialihoidvad kõrvad, et sinna oli lausa lust neid vanikuid riputada. Piret sattus hoogu ja

1

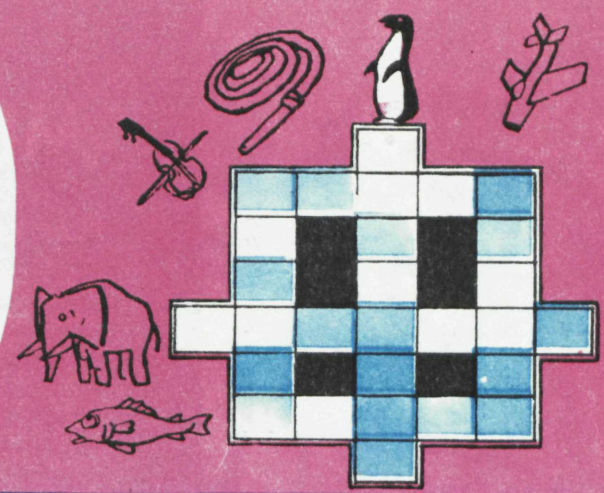
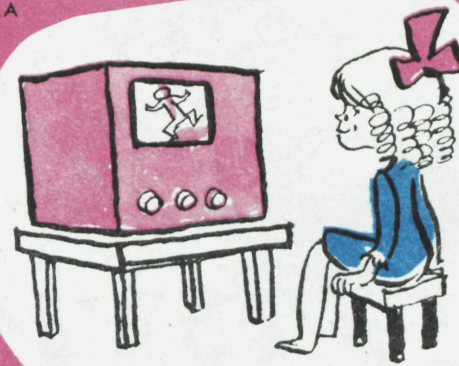

Joonistanud O. KALLAS

2

3

Jätkas aina tööd. Nüüd ta pani küünlajala näpitsa väikevenna sõrme külge.

«Ai!» ütles väikevend.

«Näärikuused ei räägi!» õpetas Piret ja väikevend jäi vaif. Kui aga Piret tuli köögist piparkoogitaldrikuga, jäi ta jahmunult seisma. Ta ei uskunud oma silmi. Kõik kompvekid olid puu otsast kadunud. Piret vaatas arusaamatult ringi. Siis aga märkas, et näärripuu pösed olid punnis ja määrdunud.

«Kuhu kompvekid jäid!» päris ta tõredalt.

«Näärikuused ei tohi rääkida!» pugistas väikevend hädavaevu täissuuga.

Nüüd oli kõik selge. Piret pidi uuesti tööle asuma. Küll oli muret selle nääripuuga!

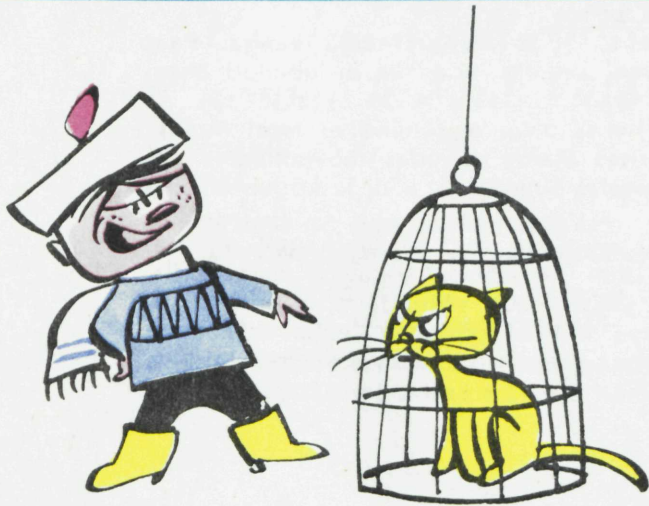
Ta vaatas tehtud tööd eemalt. Imekena! Siis tõi ta peegli ja näitas nääripuud ka väikevennale. Ja väikevenna nägu läks heameele pärast naerule. Piret arvas, et väikevend võib vabalt niimoodi kaks-kolm päeva vastu pidada.

Ja ometi pidi kõik võtma samas ootamatu pöörde. Kui Piret sobitas veel viimast küünlajalga väikevenna nina külge, mis oli just nagu selleks loodud, katkes näärripuu kannatus. Ta rebis nina küljest näpitsa, kargas pingilt maha ja hakkas kõlgest hingest, tulises kättemaksuihas, Piretit taga ajama. Piret jooksis ümber laua ringi, näärripuu taga, nii et kõik ehted killisesid ja kõlisesid. Paberist rõngad lendasid eemale, hõbedased tähed keerlesid õhus... Lõpuks väikevend väsis. Aga ehetest polnud muud järel, kui lühike värviline paberist keti-jupp vasaku kõrva taga.

Samal hetkel avanes uks. Seal oli lumine isa. Tal oli kaenlas suur näärrikuusk. Päris tõeline, lõhnav näärrikuusk.

«Hurraa!»

Piret pühkis põselt salaja pisara ja mõtles sel hetkel, et ega väikevend ikka ei sobinudki väga hästi näärripuuks. Ta oli küll päris kena, aga tal oli ka palju puudusi. Päris kuusk oli hoopis kindlam.

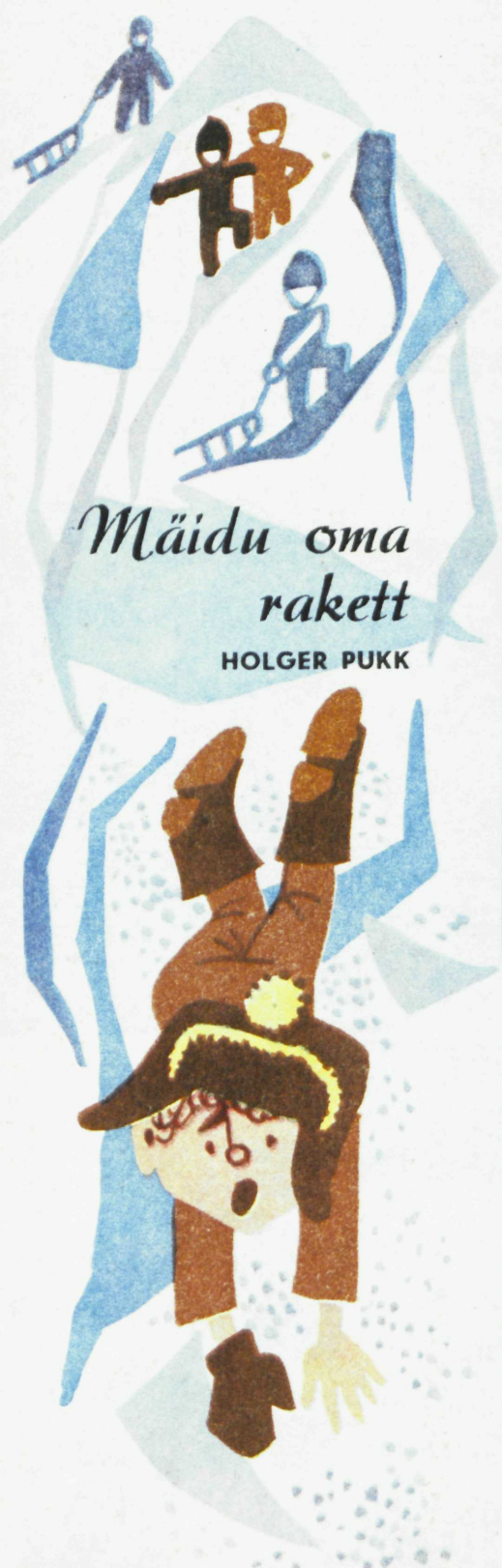
4

5

6

Mäidu oma rakett

HOLGER PUKK

MINU ESIMENE NÄÄRIPUU

ELAR KUUS

VANAISA JUTUSTUS

Mäletan oma elu esimest pühadekuuske väga selgesti. See oli nii pikk, et latv vastu lage kõverasse kooldus nagu onu Juhani pea, kui ta meie tuppa astus. Kuuse küljes kõlkus neli õuna, mis ema mõisa aednikult oli kitkumise eest saanud ja riidekirstu põhjas laste teadmata tallel hoidnud. Samuti rippus puul õige mitu kompekki kirjude paberite sees, mihklilaadalt ostetud. Okstest olid läbi forgatud sindlinaelad ja nende otsas seisid veel kuus küünalt jämeda sukalõngast tahiga. Küünlad oli ema ise valanud — rikkiläinud lambarasvast, nagu ta kinnitas. Ega isa kõlblikku toitu raisata laseks.

Et kuusk palju ruumi võttis, mahtusid põrandal kõndima ainult vanad inimesed ja mu suuremad vennad-õed. Need, kellel pükste kandmise õigust polnud, käsutati nurka laua alla istuma: koer Sassa, mu väiksem õde Salme ja mu kolmeaastane sõber Vinni Ilmar moonakate majast. Mina aga, kuigi siiskleidis nagu Salme ja Ilmargi, tahtsin teistest parem olla. Väitsin onu Juhani kangekaelselt, et mul on kleidi varjus ka püksid, ning tema lubas mul suuremate seltsi keskpõrandale jääda.

Hämariku saabudes ladus ema ahju hagude asemel ilusaid halge — pühade puhul. Isa oli muidugi juures õpetamas, mihuke halg pikuti, mihuke põiki seada, et kallist kütet vähem kuluks. Kuna neil selle üle lõputu vaidlus sigis, pakkus mu vanem vend Eedi:

«Seni panen kuuse põlema.»

Onu Juhani, järile laskunud, nokutas:

Lapsed sõitsid kelgumäelt alla. Vedasid kelgud jälle üles ja uuesti viihti!

Alla sõita oli tore, aga kelgu mäkketirimine päris tükk tööd. Ainult Mäidu oli sellest murest prii. Sest temal ei olnudki kelku. Hakkas keegi alla sõitma, siis nurus Mäidu:

«Võta mind ka otsa peale!»

Ja poetaski enda kohe teise selja taha. Sõit läbi, kebis Mäidu nobedasti mäe otsa tagasi.

«Võta otsa peale!» Ning oligi Mäidu juba sõidumees, kui eelmine paariline oma kelguga alles pooles mäes ukerdas.

Viimaks said teised pahaseks:

«Too endale ka kelk!»

«Ah, ajan niisama läbi!» viskas Mäidu käega. Paar korda läkski veel õnneks, aga siis ei lubanud enam keegi «otsa peale».

«Kadekopsud! Ise sõidate, aga mind ei lase! Mul ju kelku pole!» virises Mäidu ja vedas näo nutule.

«Kuidas nii!» imestas Suur-Kusti. «Sul ju kogunisti oma raketit kaasas!»

Enne kui Mäidu arugi sai, olid tal jalad siuhti alt ära. Poiss patsatas istuli ja vihises sedaviisi mäest alla. Lumepilv taga. Läkski nagu raketiga! Pea ees, lumehange! Sel päeval Mäidut kelgumäel enam ei nähtud. Vist läks raketit rikki, sest teisel päeval oli temalgi kelk kaasas.

«Oleks aeg koa.»

Järsku tundusid mulle Eedi ja koguni onu Juhan hirmus rumalad: meie kuusk põlema panna! Kui Eedi tikutoosiga puule lähenes, hüüdsin:

«Ei tohi!»

Eedi ei lugenud minu keeldu millekski, läitis tiku ja sirutas käe puu poole.

«Kuuled, et ei tohi!» karjusin, hüppasin tema ette ja tõstsin kaika — ei tea, kust selle pihku krabasin. Sassa sööstis laua alt mulle appi, haukus ja lõrises koleda häälega. Eedi taganes, tikk kustus.

Siis küsis onu Juhan minult:

«Mida ei tohi!»

Kostsin, et meie toredat puud süüdata ei tohi. Nüüd puhkesid suuremad naerma:

«See arvab, et terve kuuse ära põletame!»

Meie Sassaga jahmusime oma ägeduse pärast. Tema puges häbiga Ilmari selja taha, minul valgusid pisarad silma. Ja kui ma kleidisabaga põski kuivatasin, nägi onu Juhan, et mul peale kleidi ikkagi muud seljas pole. Ta ütles:

«Asjast sa tolku ei soa, ega ole sul pükse jalas koa. Marsi aga laua alla!»

Kui seal istusin, lohutas ta mind:

«Sinust võib veel tubli mies soada, et sa, malk peos, kohe feisi maha lööma ei hakanud. Muidu oleksid meil pühade asemel matuksed old.»

Vend Eedi süütas puu nagu vaja. See säras ja sätendas justkui mõisahärra oma. Hiljem anti igale lapsele, nii püstiseisjale kui lauaalusele, kaks kirjut kompvekki ja pool õuna. Ka oli Eedi nii kaval olnud, et üksnes viis küünalt läinud. Kuuenda jagasime omavahel. Polnud see lambarasv rikki läinud ühti, mekkis väga hea. Sassa sai tahi ja sõi sedagi isuga.

Kuidas kaelkirjak konna koolis käis

OLIVIA SAAR

NII KURB ON MEIE KAELKIRJAKULAPS,
SEST KAELKIRJAKULAPSEL ON PÄEVIKUS KAKS.

TA NUMBREID EI TUNNE, TA TÄHTI EI TEA —
KÕIK A-D JA I-D TAL SEGI ON PEAS.

KAS LAISK ON SIIS MEIE KAELKIRJAKULAPS,
ET PÄEVIKUS KÕORITAB KÕVERIK KAKS!

TA TUNDI EI KUULE, TA TUNDI EI TEA,
SEST PIKK ON TA KAEL JA KÕRGEL TA PEA.

TA KUULEB, KUIS PILVEDES MÄNGIB TUUL
JA KUIDAS DŽUNGLIS LAULAVAD PUUD,

KUID KUIDAS KONN NUMBREID ÕPETAB MAAS,
TA SEDA EI KUULE MITTE ÜKS RAAS.

UUDE KOOLI ME KAELKIRJAKULAPS LÄKS SIIS
JA KOHE TAL OLI PÄEVIKUS VIIS.

SEE KOOL ASUS DŽUNGLI TEISEL POOL
JA SEE OLI KAELKIRJAKULASTE KOOL.

SEAL VANA KAELKIRJAK ÕPETAB A-D,
ME KAELKIRJAKULAPS VARSTI TARGAKS SAAB.

Illustreerinud V. KOTKAS

Iga päev kohtab Tallinna tänavatel poisse ja tüdrukuid, kellel on peas hoopis teistmoodi vormimüts kui muidu koolilastel. Mütsil on sinililla põhi, läikiv must noka, ja ta tuletab kangesti meelde peakatteid, mida üliõpilased kannavad.

Andres, kes siin pildil tšellot mängib, on üks niisuguse mütsi kandjatest. Aga üliõpilane ta muidugi ei ole. Hoopis Tallinna Muusikakeskkooli II klassi õpilane.

Kui Andres oli kaheaastane, juhtus kord nii, et ema unustas klaverikaane lahti. Sedamaid ronis Andres muusikariista lähemalt uurima. Ja natuke hiljem võisid vanemad kuulda, kuidas poiss püüab korrafa viisikest, mida talle kodus lauldud.

Kolm aastat hiljem viis ema Andrese muusikakeskkooli ettevalmistusklassi katsetele. Mida muusikaonud seal nõudsid ja küsisid, seda ma siin üles lugema ei hakka. Ütlen ainult, et Andresega jäid nad väga rahule.

Ja nüüd käibki Andres koolis, kus juba esimese klassi lapsed õpivad noodist laulma. Ega see just kerge kool ole. Andres peab iga päev tšellot harjutama. Klaverit peab ka harjutama. Ja tunde on hoopis rohkem kui tavalises koolis. Aga kes hästi püüdlük, saab kõigega hakkama.

Andres on oma pilliga juba esinenudki. Õpetajatele ja koolikaaslastele, aga kõige sagedamini kuulajale, kes istus kolm nädalat tema akna all.

Kevadel ehitasid lepalinnud Andrese kodu juurde sirelipöösasse pesa. Andrese sünnipäeval, 16. mail asus emalind hauduma.

«Küll tal võib nüüd igav olla,» tundis Andres linnule kaasa. Ja tegi edaspidi alati akna lahti, kui ta tšellol «Kevadlaulu» harjutas. Mida veel jutustada Andresest!

Suvel püüdis ta Võsul õngega forelli, kelle pikkus oli täpselt 19 sentimeetrit.

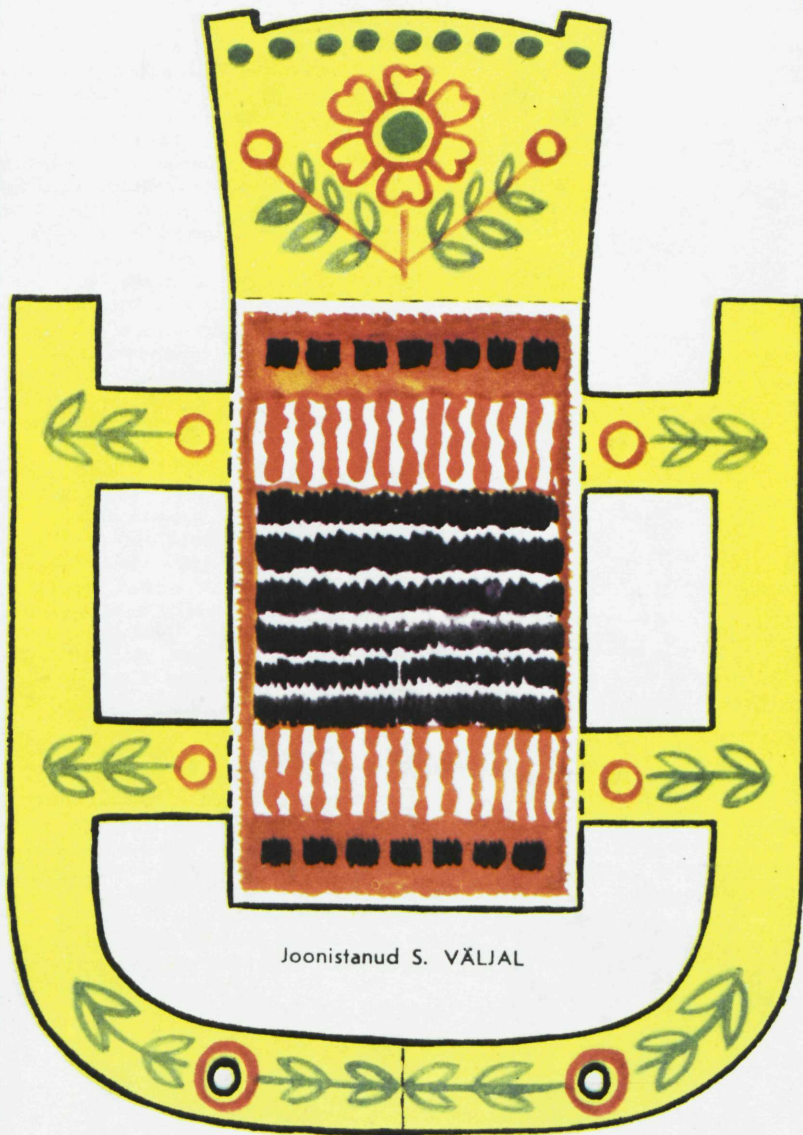
Suvel õppis ta vee all ujuma. Aga jalgrattasõidus sai sisse niisuguse hoo, et tegi välja 35 kilomeetrit tunnis.

Sügisel hüppas ta 2 meetrit 75 sentimeetrit kaugust ja ronis pärna otsa, kuhu pääseb ainult see, kes end käte jõul üles vinnab.

Talvel... Noh, talv on alles ees.

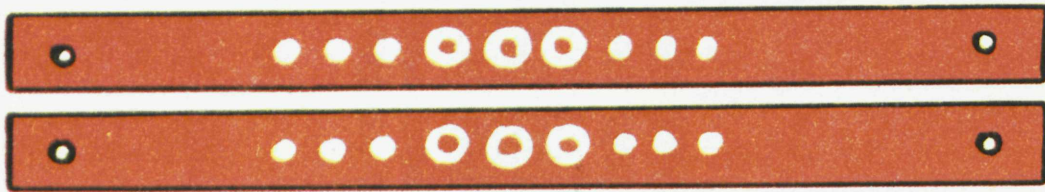
POISS SINISE SAMETMÜTSIGA

N'A'ARISÕIT

Joonistanud S. VÄLJAL

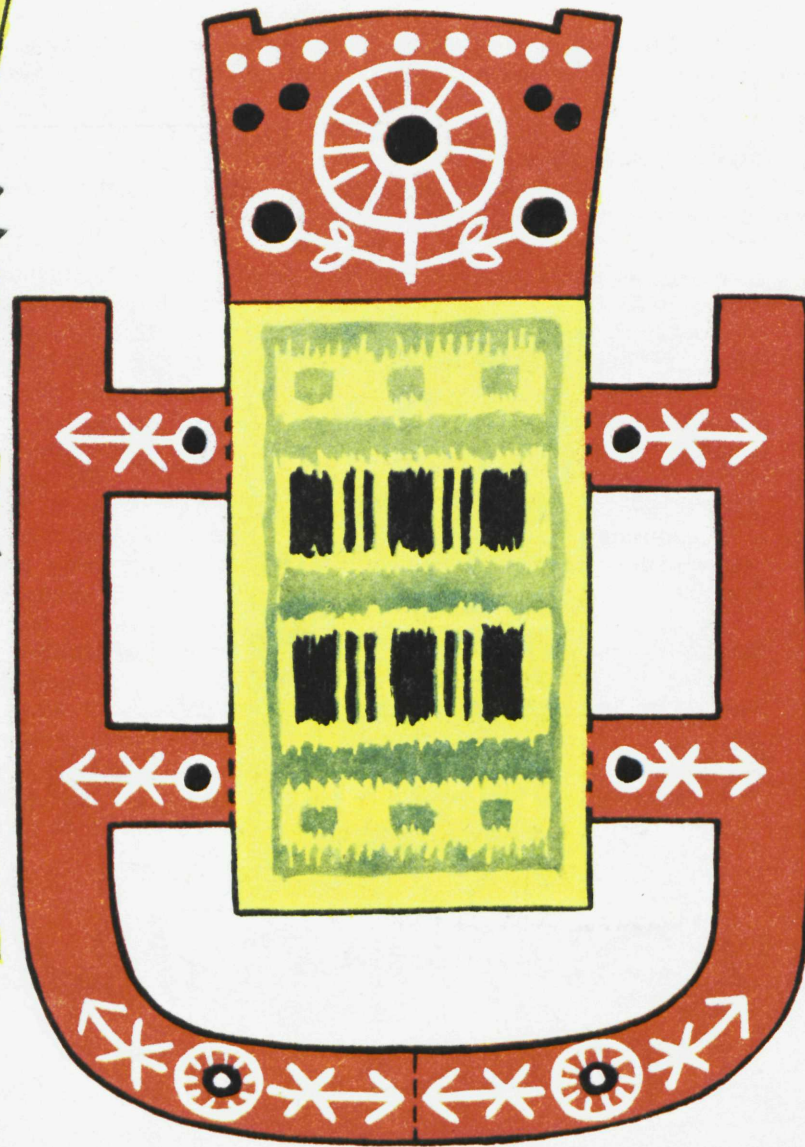
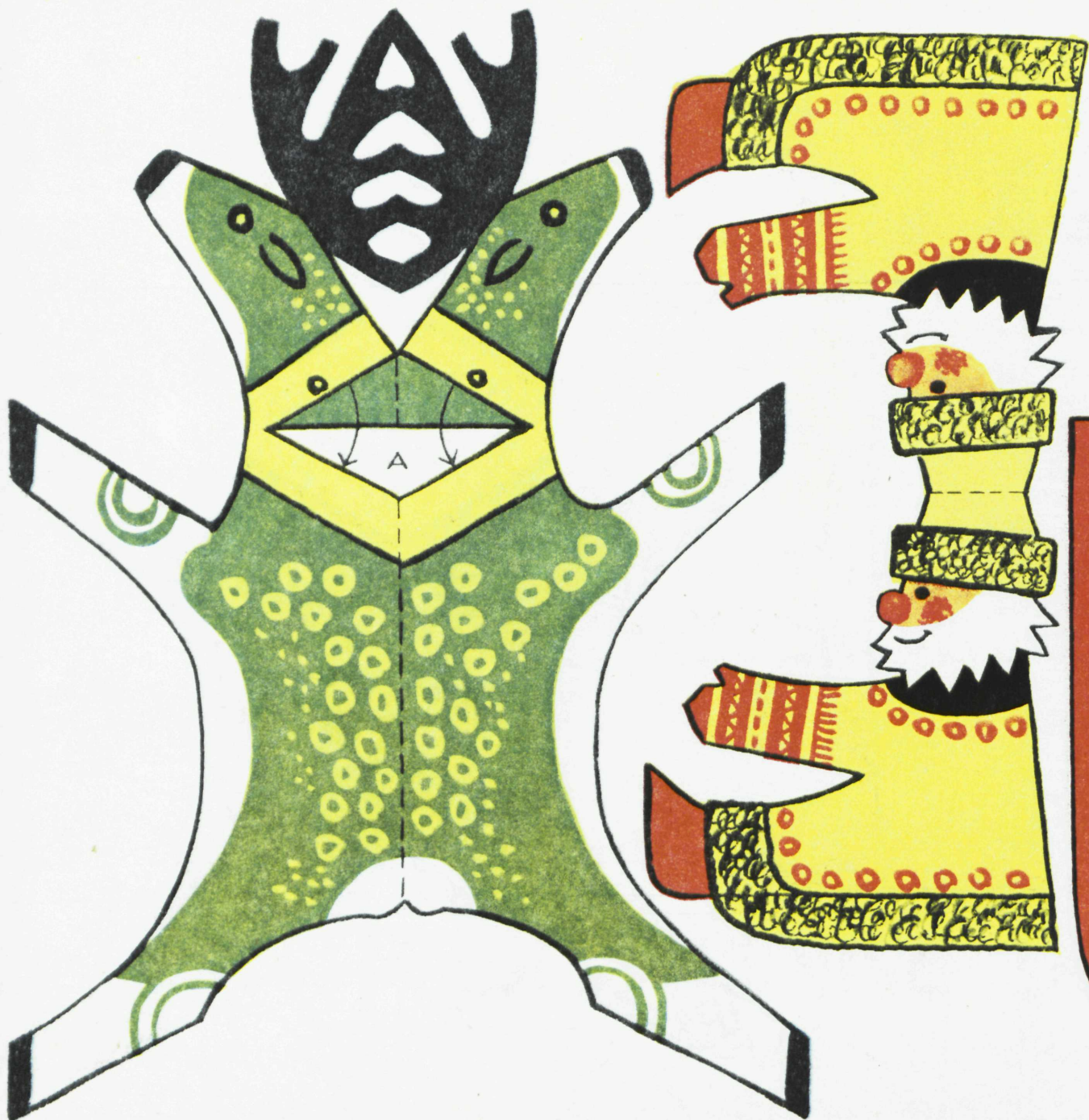

Lõikame näärivana, põdra ja saani välja. Seejärel võdime näärivana (mütsi keskkohast) kokku. Mantli alumise serva keerame punktiiri mööda kahele poole laiali. Nii saab näärivana mugavalt saanis istuda. Põdra võdime punktiiri mööda keskest kokku. Lõikame välja sarvede vahekohad ja turjalt lõigu A. Põdra kaela lükkame niipalju kehaosa vahele, et kollaste rangide servad kokku puutuksid, ja kleebime kinni. Nii hoiab põder oma pead uhkelt püsti. Rangidest torkame läbi väikese puutiku, mille külge paneme aisad.

Saanil võdime jalased allapoole ja seljatoe üles. Saani esiossa paneme augukohtadest läbi puutiku. Selle külge kinnitame aisad. Lõpuks paneme põdra sarvede külge niidist ohjad ja näärivana võibki näärisõitu alustada.

Lõikelehel on kaht värvi kujundid. Milline meeldib, seda kasuta.

Baikal

See järv asub kaugel-kaugel Siberimaal. Kui tahad Eestist tema kallastele jõuda, pead rongiga ühtejärke sõitma kuus ööpäeva.

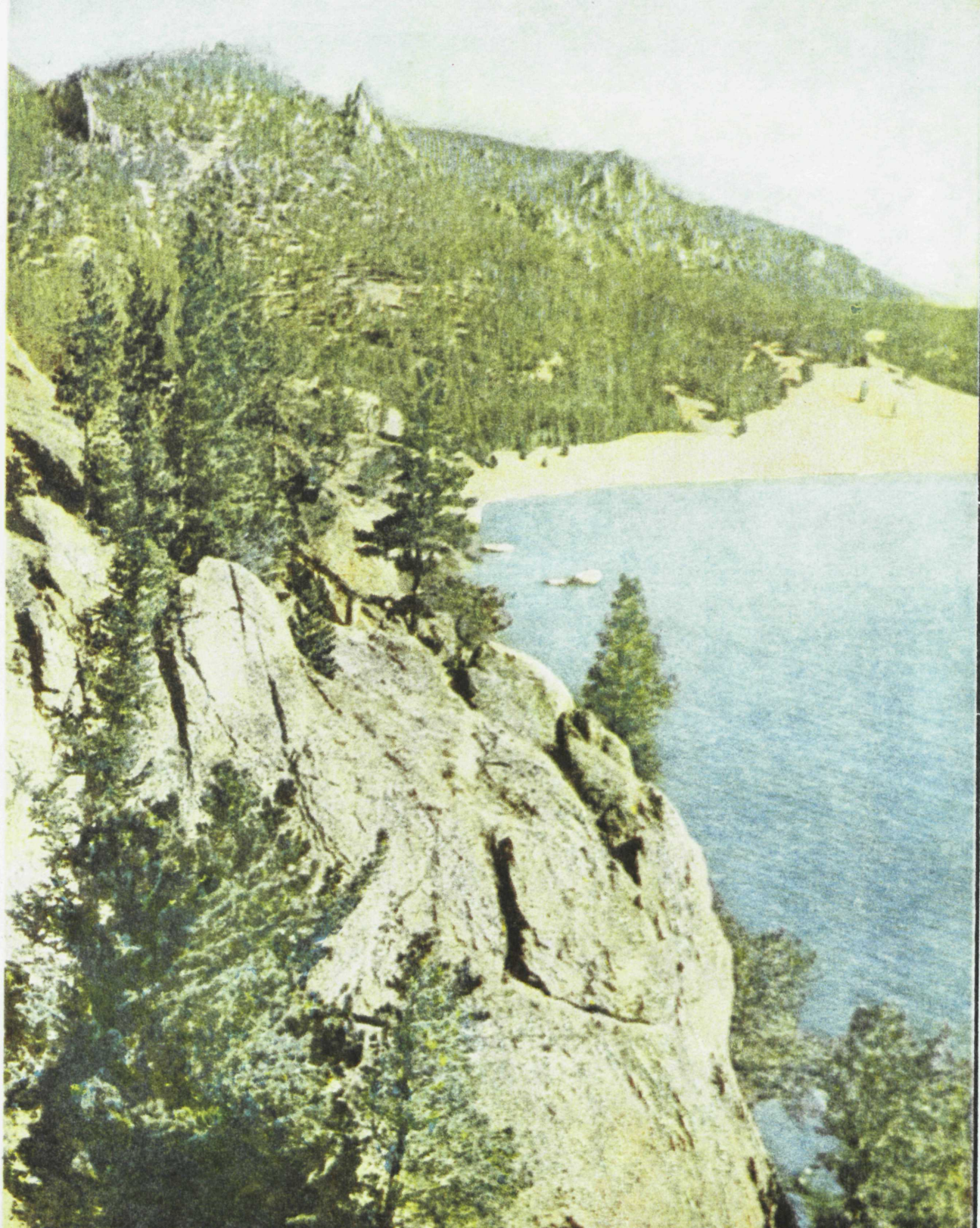
Mägede ja metsade rööngasse suletud Baikal on üle 600 kilomeetri pikk ja kuni 80 kilomeetrit lai. Ta on maailma kõige sügavam järv. Et tema põhja kätte saada, peab mõeldulint olema üle poolteise kilomeetri pikk. Baikalis on tohutul hulgal vett. Kui kogu see vesi mingi muinasjutuvõluri tahetel äkki ära kaoks, siis järve uuesti veega täitmine oleks inimestel võimatu. Isegi siis, kui kõik maailma jõed voolaksid Baikali tühja süngi, kuluks veega täitmiseks kaheksa kuud — esimesest sügisest koolipäevast kuni maipühadeni.

Erakordselt selge ja puhas vesi on Baikali suurim rikkus. Puhast vett vajavad elektrijaamad ja paljud tehased. Tehaste juurde ehitatakse veepuhastusseadmed, et Baikalis tagasihoolav vesi ei oleks sogane. Nii jääb Baikali vesi ka tulevikus puhtaks. Suplemiseks on Baikali järv jahedavõitu. Isegi kõige soojematel päevadel on vee soojus ainult 12 kraadi. Veeloomadele niisugune karge vesi meeldib. Järves elab üle tuhande erineva kalaliigi ja palju liike muid veeloomi. Seetõttu on Baikali loomariik teadlastele väga huvitav.

Rikkad on Baikali ümbruse metsad ja maapõu. Metsades tatsavad karud ja hulguvad põdrad. Oravad kröbistavad maitsvaid seedripähkleid. Aeg-ajalt võib näha kartlikku sooblit, kelle nahk on eriti väärtuslik. Kaevandustes toodetakse paljusid metallemaake, vilgukivi, kivisütt ja murtakse kaunikirjalist marmorit.

Baikali ümbruse maapõu on üsna rahutu. Sageli toimuvad siin maavärinad. Neist kõige tugevam oli sada aastat tagasi. Siis vajus järve nii suur maatükk, millele oleks võinud ehitada kaks Tallinna-suurust linna. Rohkesti on Baikali kallastel päikesepaistet. Isegi rohkem kui Krimmis või Kaukaasias. Seepärast sõidab Baikali äärde üha rohkem puhkajaid ja matkajaid. Kui sirgud, sõida sinagi!

EINAR KLAAMANN,
geoloog

ELKNO Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri «Tähekes» nr. 12 — 1967, VIII aastakäik, ilmub üks kord kuus. Toimetuse aadress: Tallinn 1, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20. EKP Keskkomitee Kirjastus.

Kolleegium: V. Kotkas, H. Mänd, A. Piirma, H. Pukk (peatimetaja), H. Raigna, M. Velleste. Kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Hurt, vanemkorrektor E. Orgmeis.

Lectuda antud 25. X 1967. Trükkida antud 30. XI 1967. Trüklarv 54 000. Paber 90×60/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,85. MB-08693. Tellimise nr. 1165. Trükikoda «Oktoober», Tallinn, Tartu mnt. 41.

Esikaanel H. SAMPU joonistus
«Kes sealt tuleb?»

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пioneерской организации Эстонской ССР «Тяжеке» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. 2,85 учётно-издательских листа. Типография «Oktoober», ЭССР, Таллин. Тартуское шоссе 41. Адрес редакции: ЭССР, Таллин 1, Бульвар Эстония 4. Цена 15 коп. Зак. 1165. Тираж 54 000.

HALVAA

SIHM KLOPITAKSE SEESAMI-SEEMNETEL KOORED LAHTI.

SOOLAHUSES KERKIVAD PUHTAD SEEMNED PINDALE JA KOORED VAJUVD PÕHJA.

KOTTIDESSE TËSTETUD SEEMNED PESTAKSE PUHTAVEEGA UUESTI MAGEDAKS

SEEMNED KUIVATATAKSE JA PRAETAKSE PRAADIMIS-AHJUS.

ÕLIVESKIS JAHVATATUD SEESAMISEEMNETEST SAAB TAHIINI-ÕLI.

SUHKRUST JA SIIRUPIST KEEDETAKSE KAREMELLIMASS.

SIIRUP

KAREMELLIMASS PANNAKSE VAHUSTATAKSE SIIT VÕETAKSE PROOVI. KUI KAREMELLIKIUD ON HÄSTI VENIV, VÕIB MASSI VÄLJA LASTA JA LISADA TAHIINIÕLI.

KAREMELLIMASS JA TAHIINIÕLI ANNAVAD KIULISE HALVAAMASSI, MIDA PEAB MITU KOR-DA SEGAMA, ET KIUD HÄSTI PIKAD JÄÄKSID.

VORMIJAL ON MASIN, MIS KAALUB HALVAA PARAJATEKS TÜKKI-DEKS, LÕIKAS LAHTI JA SAADAB PAKKIJALE.

ETIKETT, TINAPAER JA VOODER LÄHEVAD PAKKIMISMASINASSE. SINNA PANNAKSE KA HALVAA-TÜKK. NÜÜD ON HALVAAPAKK VALMIS JA VILAKSE KAUPLUSSE.

ŠOKOLAAD

PRAETUD OAD JAHVATATAKSE PULBRIKS JA SËELUTAKSE.

KAKAO-OAD PRAETAKSE AHJUS.

KAKAOPULBRILE LISATAKSE SUHKUR JA KAKAOVÕI NING PANNAKSE SEGAJASSE.

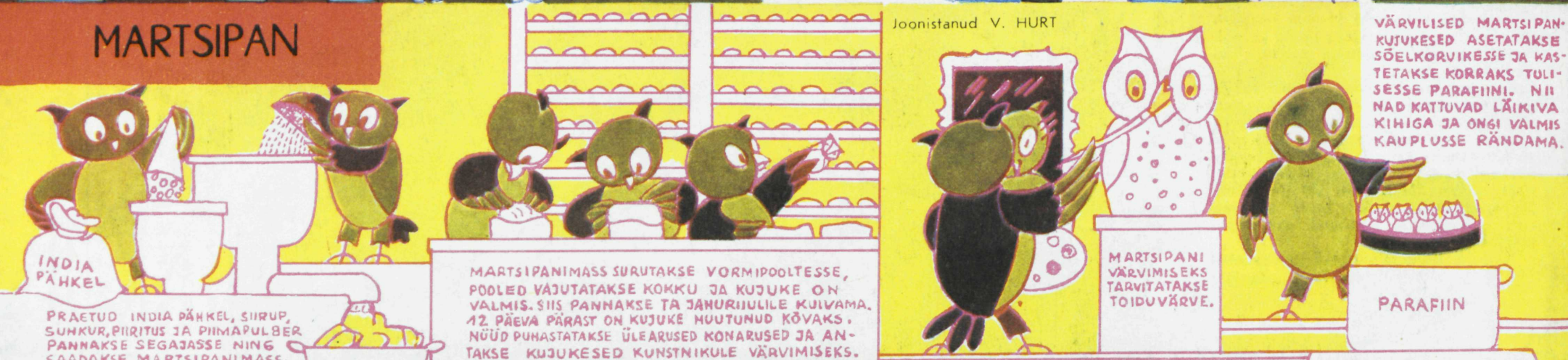
SEGAJAST LÄHEB MASS VALTSIDE VAHELE, KUST TA VÄLJUB KUIVA PURU-NA. SEE HÕÜRUTAKSE KIVIRULLIGA HÄSTI PEENEKS JA LISA-TAKSE VEEL KA-KAUVÕID JA SUHKRUT.

VORMIMIS-MASINAST TULEB TAHVEL-ŠOKOLAAD.

TEMPEREERIJAS ON VEDELA MASSI SOOJUS 32°-33° TORUDE KAUVU LÄHEB MASS VORMIJASSE.

ŠOKOLAADIVIGURID VALMISTA-TAKSE KÄSITSIL VORMIPOOLTESSE PINTSELDATAKSE ŠOKOLAADIMASSI JA SURUTAKSE KOKKU. JAHTU-NUD VIGUR VÕETAKSE VORMIST VÄLJA, KAETAKSE TINAPABERIGA JA VÄRVITAKSE.

MARTSIPAN

INDIA PÄHKEL

PRAETUD INDIA PÄHKEL, SIIRUP, SUHKUR, PIIRITUS JA PIIMAPULBER PANNAKSE SEGAJASSE NING SAADAKSE MARTSIPANIMASS.

MARTSIPANIMASS SURUTAKSE VORMIPOOLTESSE, POOLED VAJUTATAKSE KOKKU JA KUJUKE ON VALMIS. SIIS PANNAKSE TA JAHURIJULILE KUIVAMA. 12 PÄEVA PÄRAST ON KUJUKE MUUTUNUD KÕVAKS. NÜÜD PUHASTATAKSE ÜLEARUSED KONARUSED JA AN-TAKSE KUJUKESED KUNSTNIKULE VÄRVIMISEKS.

MARTSIPANI VÄRVIMISEKS TARVITATAKSE TOIDUVÄRVE.

PARAFIIN

VÄRVILISED MARTSIPAN-KUJUKESED ASETATAKSE SÕELKORVIKESSE JA KAS-TETAKSE KORRAKS TULI-SESSE PARAFIINI. NII NAD KATTUVAD LÄIKIVA KIHIGA JA ONGI VALMIS KAUPLUSSE RÄNDAMA.

Joonistanud V. HURT